

ציודה לדרך:

סלון תורני אקטואלי לילדי ישראל

וי"ל מידי שבוע עם תכנים מגוונים!

ציודה לדרך - אמר

עלון מס' 47

תורתו מגן לנו התנא האלוקי אדוננו בר יוחאי זיע"א

רב ישיש ונשוא פנים, ובכפיו בקשה: הוא מענגן שֶהָרַב יְעָרָה לוֹ חֶפְהָ וְקִדּוּשֵׁינוֹ עִם אַרוּסָתוֹ. הָרַב בִּקֵּשׁ לְדַעַת מִי הַכֹּהֵן, וַיִּגְמֹנְד נֶקֶב בְּשֵׁמָהּ. הִיא הִיְתָה אִשָּׁה גְרוּשָׁה, מִמְּשַׁפְּחָה מְכַבֶּדֶת, אֲךָ לֹא יָרְאֵת שָׁמַיִם יִתֵּר עַל הַמִּדָּה. הָרַב הִזְכִּיר לוֹיְגְמוֹנְד כִּי הוּא כֹהֵן וְאַסּוּר לוֹ לְשֵׂאת גְרוּשָׁה. הַצֵּעִיר הִגִּיב בְּזַעַם וְאָמַר כִּי יִתְחַתֵּן אִתָּהּ וַיְהִי מָה.

בְּתוֹךְ כֵּךְ נִסָּה הָרַב לִפְנוֹת אֶל הַגְרוּשָׁה וּבְנֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ, וַיִּלְשַׁכְּנֵעַ אוֹתָם כִּי הַנְּשׂוּאִין הִלְלוּ אֲסוּרִים. הִלְלוּ, שֶׁהִיוּ קְשׁוּרִים עִם וַיִּגְמֹנְד גַּם בְּקִשְׁרֵי מִסְחָר, קוּוּ כִּי הַנְּשׂוּאִין יִשְׁפְּרוּ אֶת עַסְקֵיהֶם, וְלֹא רָצוּ לְהַכְנִס עִמּוֹ לְעִמּוּתִים. הֵם הִבִּיעוּ אֶת בְּטַחוֹנָם כִּי אִם יִרְצָה, יוּכַל הָרַב לְמַצֵּא 'הַתֵּר' לְבַעֲיָהּ. וְהֵם גַּם הוֹדִיעוּ נְחֻרְצוֹת לָרַב כִּי הַנְּשׂוּאִין יִתְקַיְמוּ בְּכָל מִקְרָה.

כְּשֶׁרָאָה הָרַב שֶׁשְׁנֵי הַצְּדָדִים מַעֲזִים פָּנִים וּמְסַרְבִּים לְשִׁמְעַת לְפָסֵק, הוֹדִיעַ לָהֶם כִּי אִם יִתְבַּצְּעוּ הַנְּשׂוּאִין, יִטִּיל עֲלֵיהֶם חֲרוֹם. בְּנוֹסָף, פָּרְסָם הָרַב בְּכָל בְּתֵי

בְּדֶרֶךְ הַפְּרִשָּׁה

פְּרִשְׁתָּנוּ בּוֹתִיחַת בְּמִצְוֹת הַפְּהֵנָה הַמִּיחָדוֹת. בְּנֵי אֶהְרֹן נִבְחָרוּ לְהִיּוֹת מִשְׂרֵתֵי ה', וְלָכֵן זָכוּ לְכִלְי הַנְּהַגָּה מִיחָדִים וּמִשְׁבָּחִים. הַכֹּהֲנִים מְזַהְרִים שְׂלֹא לְהִטְמֵא לְמֵת (פָּרֵט בְּמִיתַת שְׂבַעַת קְרוֹבֵיהֶם), וְכֵן לֹא לְשֵׂאת אִשָּׁה גְרוּשָׁה וּפְסוּלָה. הַכֹּהֵן הַגְּדוֹל מִתְעַלֶּה בְּקִדְשָׁתוֹ וְעַל כֵּן הוּא אֵינּוּ נִטְמֵא כָּלֵל, וְאַפְלוּ אֶלְמָנָה לֹא יִשָּׂא.

בְּקִרְאָהּ הַעֲתִיקָה, מַעֲרִי פוֹלִין הַחֲשׂוּבוֹת, (הַקְרוּיָה בְּיִמֵּינוּ קְרָקוֹב) נִשְׁתַּמֵּר סְפוּר עֲתִיק, סְפוּר שְׂיֵשׁ בּוֹ לְמַדְנּוּ יָרְאֵת שָׁמַיִם וַיְרֵאֵת חֲטָא.

קְרִיאָהּ הִיְתָה עִיר שֶׁל תוֹרָה וַיְרֵאֵת שָׁמַיִם, וְהַתְנַהֲגוּתוֹ שֶׁל שְׁלֵמָה-וַיִּגְמֹנְד וְזַעַזָּה אֶת יְהוּדֵי הַקְּהֵלָה. בְּנַעֲוִירָיו נִטַּשׁ שְׁלֵמָה אֶת דֶּרֶךְ הַתּוֹרָה וְהַמִּצְוֹת, וְהִחֵל לְחַיּוֹת חַיֵּי הַפְּקָר. הוּא הִתְחַבֵּר עִם צְעִירִים לֹא יְהוּדִים, וְנַהֲג כְּאֶחָד מֵהֶם. בְּמִרְצַת הַזְּמַן שָׁנָה אֶת שְׁמוֹ לוֹיְגְמוֹנְד, וְנִתְמַנֶּה לְמַנְהֵל אַחֲזוּתָיו שֶׁל הַנְּסִיָּה שְׁשִׁילְט בְּאֲזוּר קְרִיאָהּ.

יוֹם אֶחָד הוֹפִיעַ וַיִּגְמֹנְד בְּבֵית רַב הָעִיר רַבִּי יִצְחָק,

הרובע היהודי בקרקוב, פולין

הַכְּנֻסָּת בְּקִרְאָתָא אֶת הָאִסּוּר הַמְּחַלֵּט שֶׁל נִשְׂוֵאֵי כְּהֵן וְגֵרוּשָׁה.

בְּעִיר סְעִרוּ הָרוּחוֹת. בְּנֵי הַקְּהֵלָה הִיְהוּדִית תִּמְכּוּ, כַּמּוֹכֵן, בְּעַמְדָתוֹ שֶׁל הָרֵב, אִה מוּלֵם הִתְנַצְּבוּ בְּעַקְשָׁנוֹת קְרוֹבֵי מִשְׁפַּחְתָּהּ שֶׁל הָגֵרוּשָׁה, כְּשֶׁלְצַדֵּם כַּמָּה מִיַּדֵּיהֶם שֶׁהִחֲנִיפוּ לָהֶם. הַהֲתַנַּגְדוֹת הַתְּקִיפָה שֶׁל הָרֵב נִהַפְּכָה לְאַתְנַגְר עֲבוּר הַצֵּעִיר הַפּוֹקֵר, אֲשֶׁר בְּתִקְוָה מְעַמְדוֹ הָרֵם הִצְהִיר כִּי הָרֵב עֲצָמוּ יַעֲרָה לוֹ וְלְגֵרוּשָׁה אֶת הַקְּדוּשָׁיו, לְמִרוֹת וְעַל אִף הַתְּנַגְדוֹתָיו הַעֲזָה.

זִגְמוֹנֵד הַצְּלִיחַ לִשְׁכַנֵּעַ אֶת הַנְּסִיָּה הַשּׁוֹלֵט בְּאִזּוֹר, כִּי הָרֵב מוֹנֵעַ מִמֶּנּוּ לְהִנְשֵׂא מִתּוֹךְ 'דַּעוֹת קְדוּמוֹת'. הַנְּסִיָּה הַחֲלִיט לְהוֹמִין אֶת הָרֵב אֵלָיו, וְזָמַן לְפָגִיִּשָׁה גַם אֶת הַהֲגֵמוֹן הַנוֹצֵרִי. הָרֵב הַסְּבִיר לְנִסְיָה וְלְהִגְמוֹן כִּי אִין אֱלֹה 'דַּעוֹת' שְׁלוֹ, אֱלֹה זְהוּ צְוִי הַבּוֹרָא יִתְב"ש בְּתוֹרָתוֹ, וְאִין הוּא רִשְׁאֵי לְנִטּוֹת מִמֶּנּוּ. הַהֲגֵמוֹן טָעַן כִּי בְּסִמְכוּתָם שֶׁל אִישֵׁי הַדָּת לְהִתְאִים אֶת הַהֲלָכָה לְנִסְבוֹת, וְשִׁבְכָחָם לְתַת פְּרוּשׁ שֶׁל 'תּוֹרָה שֶׁבְעַל פִּה' לְתוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב. הָרֵב דָּחָה אֶת דְּבָרָיו, וְהִבְהִיר שֶׁהַתּוֹרָה שֶׁבְעַל-פִּה עוֹבְרַת בְּמִסְרַת בְּרוּרָה מִדּוֹר לְדוֹר, וְהִיא מִשְׁלִימָה אֶת הַתּוֹרָה שֶׁבְּכַתָּב וְאִין בְּסִמְכוּתוֹ לְשִׁנוֹת אוֹתָהּ כָּלֵל.

בְּסִיּוּם הַדִּיוּן הַמְּמֻשָּׁה אָמַר הַנְּסִיָּה, כִּי אֲמַנָּם הוּא מְכַבֵּד מְאֹד אֶת עַמְדָתוֹ שֶׁל הָרֵב, אִה לְמַעֲשֵׂה הוּא פּוֹקֵד עָלָיו לְעַרְףֵה אֶת חֶפְתָּם שֶׁל זִגְמוֹנֵד וְהָגֵרוּשָׁה. הָרֵב לֹא נִבְהַל מִדְּבָרֵי הַנְּסִיָּה, וְהִבְהִיר כִּי אִישׁ לֹא יִכַּל לְכַפּוֹת עָלָיו לְעֲשׂוֹת דְּבָר הַמְּנַגֵּד לְתוֹרַת מֹשֶׁה. הַנְּסִיָּה הִפְטִיר בְּכַעַס: "נִמְתִּין וְנִרְאָה רְצוֹנוֹ שֶׁל מִי יָקוּם".

בְּקֹר אֶחָד הוֹפִיעוּ חֲלִילֵי הַנְּסִיָּה בְּפִתַח בֵּיתוֹ שֶׁל הָרֵב. בְּיָדָם הִיְתָה פְּקֻדָה לְהִבְיֹאוֹ אֶל מְרֻכּוֹ הַשּׁוֹיָק, שֶׁם תַּעֲרָה חֲתַנְתָּם שֶׁל זִגְמוֹנֵד וְהָגֵרוּשָׁה. הָרֵב יָצָא מִהַבֵּית בְּרֹאשׁ זְקוּף וּבִמְבַט נְחוּשׁ, וְכִּה הִתְנַצַּב מוּל בְּנֵי הַזָּג וְחִבּוּרַת תּוֹמְכֵיהֶם שֶׁנֶּאֱסָפוּ בְּמִקּוּם.

בְּקוֹל נִרְגָּשׁ פָּנָה אֲלֵיהֶם הָרֵב, וְהִבְהִיר חֵד מִשְׁמַעִית כִּי לֹא יַעֲשֶׂה דְבָר הַמְּנַגֵּד לְתוֹרָה, גַּם אִם הַדְּבָר יַעֲלֶה לוֹ בְּחַיָּיו. הוּא נִסָּה לְדַבֵּר עַל לִבָּם לְחִזּוֹר בָּהֶם, אִה הֵם עֲמָדוּ בְּמִרְיָם. לְבִסּוֹף הַתְּרָה בָּהֶם כִּי רַק הֵם יִהְיוּ אַחֲרָאִים לְתוֹצְאוֹת מַעֲשֵׂיהֶם. זִגְמוֹנֵד וְהָגֵרוּשָׁה עֲמָדוּ מוּל הָרֵב בְּחֻצְפָּה, וְתַבְּעוּ מִמֶּנּוּ לְקַדְשָׁם. אֶת הַמִּתְחַ בְּאוֹתָהּ שָׁעָה אֶפְשֶׁר הִיָּה לְחַתֵּךְ בְּסִכּוּן. פְּתֹאֵם קָרָא הָרֵב בְּקוֹל: "רְבוּנוֹ שֶׁל עוֹלָם! רוֹצִים לְאַלְצָנִי לְעֹבֵר עַל מִצְוֹתָהּ. אֲנָא הַשֵּׁם, קַדֵּשׁ אֶת שְׁמֶךָ בְּעוֹלָמָךְ. תֵּן תְּקוּנָה לְדוֹרְשֵׁיךָ וְחַשְׁףֵה זְרוּעַ קְדוּשָׁה כְּלָפֵי הַנְּצַבִּים נִגְדָּה בְּעִזָּזַת מִצְחֵךְ!"

הָרֵב הִקְוָן פְּרִץ בְּבִכּוֹ, וְהַחֵל לְקִרְאֵה בְּדַבְּקוֹת רַבָּה: "עֲנֵנִי ה' עֲנֵנִי, עֲשֵׂה לְמַעַן שְׁמֶךָ הַקְּדוֹשׁ, הַגְּדוֹל וְהַנּוֹרָא!" אִה סִים הָרֵב אֶת תְּפִלָּתוֹ, וְזַעְקוֹת אִימִים פָּלְחוּ אֶת הָאָוִיר. תַּחַת רַגְלֵיהֶם שֶׁל זִגְמוֹנֵד וְהָגֵרוּשָׁה נִפְעַר בּוֹר, וְהַשָּׁנִים נִפְלוּ לְתוֹכּוֹ. עֲרֻמוֹת עֶפֶר הַחֵלוּ לְהִדְרִידֵר אֶל הַבּוֹר, וְתוֹךְ דְּקָה כְּסֻתָּהּ אוֹתָם הִאֲדָמָה וְהֵם נִעְלָמוּ.

חֲלִילֵי הַנְּסִיָּה נִסּוּ לְחַפֵּר בְּאֲדָמָה, אִה כָּל מַאֲמָצֵיהֶם הָיוּ לְשׁוֹן. הַנְּסִיָּה בָּא לְרֹאוֹת אֶת הַמַּחְזָה בְּמוֹ עֵינָיו וְנִחְרַד. הוּא הַחֲלִיט לְלַכֵּת אֶל הָרֵב וּלְבַקֵּשׁ אֶת סְלִיחָתוֹ. הָרֵב קִבֵּל אֶת הַתְּנַצְּלוֹתוֹ, אִה בְּקִשׁ דְּבָר אֶחָד – לְגַדֵּר אֶת הַמְּקוּם בְּחוֹמַת אֲבָנִים, לְכַל יִכְשְׁלוּ הַכֹּהֲנִים בְּהַלִּיכָה מֵעַל הַקֶּבֶר הַטָּרִי אֵלָיו נִפְלוּ הַשָּׁנִים...

שָׁנִים רַבּוֹת לְאַחַר מִכּוֹ, עֲדִין אֶפְשֶׁר הִיָּה לְרֹאוֹת בְּמְרֻכּוֹ הַשּׁוֹיָק בְּקִרְאָתָא אֶת חוֹמַת הָאֲבָנִים, שֶׁהוֹקְמָה לְצִיּוֹן הַמְּקוּם שָׁבוּ נִבְלָעוּ שְׁנֵי הַחוֹטְאִים, וְהַסְּפּוּר עֶבֶר בְּרַעַד מִדּוֹר לְדוֹר.

אֲנִי מֵאֲמִין בְּאַמוּנָה שְׁלֵמָה שְׁזֹאת הַתּוֹרָה לֹא תִהְיֶה מְחַלְפֶת...!!

בְּדֶרֶךְ הַתְּפִלָּה

הִנֵּה אֲנִי קֹרְבִים וּבָאִים לְקִרְאַת הַיּוֹם הַגְּדוֹל וְהַמְּאִיר "ל"ג בְּעֵמֶר", בּו עוֹלָמִים רַבִּבוֹת מִירוּנָה לְהַתְּפַלֵּל עַל קֶבֶר רִשְׁב"י, לְהוֹשֵׁעַ בְּדַבָּר יְשׁוּעָה וְרַחֲמִים. עַל לְדַתּוֹ שֶׁל רַבִּי שְׁמַעוֹן מְסַפֵּר, שֶׁרַבִּי יוֹחָאי - אֲבִיו, הִיָּה מִשְׁבֵּט יְהוּדָה, וְהִיָּה מִנְּכַבְּדֵי הַדּוֹר, עֲשִׂיר וְקָרוֹב לְמַלְכוּת.

אֲשַׁתּוֹ שֶׁל יוֹחָאי - שָׂרָה, מְזַרַע הַנְּשִׂאִים הִיְתָה, מְצַאֲצָאִי הַלֵּל הַגָּוֵן. שָׂרָה הִיְתָה עֲקָרָה וְלֹא נִפְקְדָה בְּבָנִים. כְּשֶׁרְאָה רַבִּי יוֹחָאי שֶׁעָבְרוּ שָׁנִים רַבּוֹת וְעַדִּין לֹא יִלְדָה, עָלָה בְּדַעְתָּהּ לְגַרְשָׁה. כְּאֲשֶׁר נוֹדַע הַדְּבָר לְשָׂרָה אֲשַׁתּוֹ, לֹא אִמְרָה לוֹ דְּבָר, אוֹלָם

הרבתה לצום, לתת צדקה ולהתפלל מתוך בכי גדול לפני ה' בלב נשבר, להצילה מגרושין. וה' שמע את קול תפלתה.

היה זה בליל ראש השנה. רבי יוחאי חלם חלום, והנה הוא עומד בעיר גדול שיש בו אילנות לאלפים ולרבבות - רבם רעננים נושאי פרות, אה חלקם יבשים. הוא עצמו, נשען על אילן יבש. הוא נשא את עינו וראה איש שמראהו נורא מאד, ועל שכמו כד מלא מים. עבר האיש בכל היער, והשקה כמה מהאילנות היבשים. עבר בסמוך לאילנות האחרים, הניחם יבשים ולא השקה אותם. כאשר הגיע לאילן אשר נשען עליו רבי יוחאי, הוציא מחיקו צלוחית אחת קטנה מלאה מים חיים, והשקה את האילן. רבי יוחאי הבחין כי שרתה הברכה באותם מים מעטים; הם גאו מאד וכסו את כל סביבות האילן שעליו נשען. תכף נשא האילן פרי, וגדל מאד. שמח רבי יוחאי מאד על המראה שראה בחלום, ויקץ משנתו מתוך שמחה, כשכפיו הפסוק: "מושבי עקרת הבית, אם הבנים שמחה, הללוך-ה".

ספר את חלום לאשתו, ואמר לה: "חלום חלמתי, ופתרונו פשוט הוא: היער הוא העולם, והאילנות הן הנשים; מהן נותנות פרות, ומהן עקרות. בראש השנה נפקדות חלק מהן, ויש מהן שנותרות עקרות. את הנה האילן שעליו נשענתי, אותו השקו ממעין הברכה, להוליד בנים צדיקים וחכמים. אמנם, דבר אחד נותר לי להבין: מדוע את כל האילנות השקה האיש מהכד, ואלו את האילן שעליו נשענתי השקה מצלוחית?

אמרה לו שרה אשתו: תמיתהך - תמיתהה. ובכן, הרשני ללכת אל רבנו הקדוש רבי עקיבא, לספר לו על החלום,

והוא יגיד לנו את פתרונו. אמר לה בעלה: טוב הדבר! גלה שנינו יחדו אליו ונספר לו את החלום, והוא, ברוח קדשו אשר האציל עליו האלקים, יגיד לנו את פתרונו.

במוצאי ראש השנה הלכו שניהם יחד אל התנא הקדוש רבי עקיבא. רבי יוחאי ספר לו את חלום, ואכן רבי עקיבא פתר את החלום כאשר פתר רבי יוחאי, וגם הודיע לו את סבת השקאת אותו אילן מהצלוחית. וכך אמר לו: דע לה, כי חלומך הוא משל על הנשים היולדות והעקרות, ואשתך שרה היא מהעקרות. ורק תפלוחיה ורב דמעוטיה, אשר שפכה לפני ה', הן שזכו אותה ונהפכה מעקרה ליולדת. הצלוחית שראית היא צלוחית של דמעוטיה שנאספו, ומהן השקוה להוליד לה בנים.

פנה רבי עקיבא אל שרה ואמר: בזאת השנה תלדי בן, שיאיר לישראל בחכמתו ובמעשיו!

שמחו שניהם בדברי רבי עקיבא, והלכו לביתם לשלום. ואכן, באותה השנה, בשעה טובה ילדה שרה בן. הבית התמלא אורה מההוד וההדר שחפפו עליו, וכל רואיו ידעו כי סופו להאיר לישראל באור גדול. הוריו שמחו בו מאד והללו את ה', נתנו צדקה ועשו סעדה גדולה ביום מילתו, וקראו את שמו שמעון, כי שמע ה' לקול תפלת אמו ולקול בכיותיה.

מהיום שהוא ואילה נתנו עיניהם עליו לשמרו מפל טמאה, ולגדלו בקדשה ובטהרה. כאשר החל לדבר, הרגילוהו אה ורק לדברים שבקדשה. בהיותו בן חמש, מסרוהו לתלמוד תורה והיה למעין המתגבר. בהיותו ילד קטן, כבר שאל שאלות בדיני התורה את התנאים הקדושים רבי יהושע בן חנניה ורבו גמליאל. וכה הלה וגדל בתורה, עד כי גדל מאד.

בְּדֶרֶךְ הַצְּדִיקִים

ביום ל"ג בעומר מצנינים גם את יום ההולוא של רבנו משה איסרליש, הרמ"א. קברו נצב עד עצם היום הזה בבית העלמין העתיק בקראקא. על עיר קדומה זו כבר ספרנו בגליון זה. אודות קבר הרמ"א יש ספור מרתק! והרי הוא לפניכם.

כשהופיע ספרו ההלכתי המקיף של רבנו יעקב בן רבנו אשר, בעל ה'ארבעה טורים', נתקבל בכל תפוצות ישראל ונתחבב מאד על גדולי התורה. במיוחד זכה לחבתם של שני גאוני ישראל, שאף ערכו חבורים מיוחדים עליו: מרן רבנו יוסף קארו, מגולי ספרד שישב בצפת - שחבורו על ה'טורים' נקרא בשם 'בית יוסף'; ורבה של קראקא, הרמ"א, שחבורו על ה'טורים' נקרא 'דרכי משה'.

לאחר שהרמ"א אסף את תורתם של גדולי פולין ואשכנז, והוסיף את חדושיהם והשגותיהם לדברי ה'טורים', עלה במחשבתו לחבר ספר נוסף חדש, שיגיש את כל הדינים בצורה מסודרת, הלכה למעשה.

יום אחד, בשעה שכתב עמד לסים את חבורו הגדול, נודמן לביתו אורח מעיר-הקדש צפת. שמח הרמ"א על הזכות לארח יהודי זה, שנתגלה לו כאחד מבני-העליה של צפת. צוה להכין לאורח שלחן ערוה כל טוב.

בגמר הסעודה הוציא האורח מילקוטו ספר, הושיטו לרמ"א ואמר לו: "לאחר שכפדתני בשלחן ערוה בכל טוב, אכבד אף אני אותך בשלחן ערוה" - ספר הלכות שבא לאחד את כלל ישראל. את הספר חבר הגאון רבי יוסף קארו". שמע הרמ"א את דברי האורח, ולבו פעם בחזקה. נטל את הספר לעין בו, והאורח שהתבונן בפניו ראה בהן תערכת של שמחה ותוגה.

כל הלילה הגה הרמ"א בספר שהגיע מצפת, והשוה אותו לחבורו. תחלה נראה היה שהדברים דומים מאד זה לזה, אולם אחרי עיון נוסף מצא שבכל-זאת יש הבדלים, ביחוד כאלה הנובעים מחלוקי הדעות

בין חכמי ספרד לחכמי אשכנז. רבי יוסף קארו הכריע בכמה מקומות כדעת חכמי ספרד, בעוד הרמ"א הכריע כשיטת גדולי אשכנז.

ומה יעשה כעת? האם להוציא את ספרו ולהתעלם לגמרי מהשלחן-ערוה של הרב מצפת? הרי משמעות הדבר שלעם-ישראל יהיו מעתה שני ספרי הלכה אשר יפלגו אותו לשנים!

כל הלילה התחבט הרמ"א בשאלה, ולבסוף גמלה בלבו ההחלטה: לגנו את ספרו! בשעת לילה מאחרת, יצא הרמ"א אל בית-העלמין של העיר. מול הכניסה לבית העלמין נצב עץ. הביט היטב פה וכה, וכשראה כי אין איש, חפר ליד העץ בור עמוק - עד מתחת לשרשיו, טמן בו את הכתבים, וחזר ומלאו עפר.

איש לא ידע את מקום קבורתם של הכתבים, חוץ מהשמש הנאמן של בית-העלמין, שהבחין במעשהו של הרב ושמו בלב. לפני מותו מסר את הסוד לאיש שירש את תפקידו, כדי שישמר אף הוא על העץ.

אחרי שגנו את ספרו שכתב, ישב הרמ"א לכתב 'הגהות' לשלחן-ערוה של רבי יוסף קארו, והוסיף בהן את מנהגי ופסקי חכמי אשכנז ופולין. לימים בקר בביתו אותו אורח שנית. בטרם נפרדו זה מזה,

רבי משה איסרליש זיע"א

פנה הרמ"א אל האורח ואמר לו: "בפעם הקודמת הבאת לי 'שליחן ערוה' במתנה. כעת הנני מחזיר לך במתנה 'מפה' שערכת לי 'שליחן'".

הגיש הרמ"א את חבורו לאורח, והוסיף: "אנא, מסר אותו לרבי יוסף קארו, ואמר לו כי מפה זו נוצרה עוד לפני השליחן, אף הכנת מדתה נעשתה לאחר מכן..."

כשקבל רבי יוסף את ה'מפה', התרשם עמקות מגדלת הרמ"א, ובהערכתו המרובה, הלה וקנה במאה דינרים קלף וכתב ספר-תורה – אותו שלח לרמ"א כמתנה.

מיום שגנו הרמ"א את חבורו מתחת לעץ, גדל העץ ונענפו התפשטו לכל עבר, ואיש לא ידע את סוד ברכת גדולו. לפני פטירתו בקש הרמ"א להקבר ליד העץ. כדבריו נעשה, ולאחר פטירתו, נקבר ליד העץ, כבקשתו.

עם השנים נתאחדו השנים והגנו זה על זה – הקבר על העץ והעץ על הקבר. כה ארע פעם בל"ג בעמר, כשהמוני יהודים עלו לקבר הרמ"א ונתקלו בעץ, וברגום רצו לעקרו, על-אף מחאותיו ואזהרותיו של השמש. והנה התרגשה סופת רעמים אדמה, שהניסה אותם לכל עבר. הכל ראו בכה אות מן השמים לבל

יעז משהו לגעת בעץ לרעה.

העץ נשאר על מקומו ואף שלם על כה למיטיבו. כשנכנסו הנאצים לקראקא, והחריבו את הרבע היהודי ואת בתי-הכנסת, הגיעו אל בית-העלמין העתיק, חללו את הקברים ונתצו את כל המצבות. באותו הזמן הוריד העץ את ענפיו עד לאדמה, והסתיר את מצבת הרמ"א מעיני הרשעים, והם עזבו את המקום מבלי לפגע במצבה.

כשחזרו יהודי פולין אחרי המלחמה והגיעו לקראקא, הייתה דרכם הראשונה לבית-העלמין, ומה השתוממו במצאם את מצבת רבם הרמ"א, היחידה שנשארה שלמה מבין רבבות המצבות שנעקרו וחללו, כשהעץ מחפה ומצל עליה, וענפיו נוטים למטה. יתר המצבות היו מנחים בצד, בערמה. היות וקבר הרמ"א נותר במקומו, יכלו לפי מקומו להשיב את יתר מצבות הצדיקים הטמונים שם באדמת קדש, למקומן.

זה שכר על הותרנות! רבנו הרמ"א ותר על ספרו וכל כבודו למען אחדות כלל ישראל, ועד היום עולים רבים להתפלל על קברו, והישועה ממהרת לבוא!

כִּלְנֵי נָשִׁיר וְנֹזֵמֶר אֶת הַפִּיּוּט הַנִּפְלֵא אוֹתוֹ כְּתַב רַבְּנֵי הַבֵּן אִישׁ חַי "תּוֹרַתוֹ מִגֵּן לָנוּ הִיא מְאִירַת עֵינֵינוּ, הוּא יִמְלִיץ טוֹב בְּעַדְנוּ – אֲדוּנֵנוּ בַּר יוֹחָאִי". כִּדֵּי שִׁמְלִיץ טוֹב בְּעַדְנוּ, עֲלֵינוּ לְהַעֲמִיק וּלְחַבֵּר לְתוֹרַתוֹ שֶׁהִיא מִגֵּן לָנוּ! בְּכַח תּוֹרַתוֹ שֶׁל רִשְׁבִּי נִזְכָּה לִישׁוּעוֹת! לְהִלָּן מֵאֲמֵרוֹתָיו שֶׁל רִשְׁבִּי, שֶׁגַּם אֲנוּ יְכוּלִים לִזְכּוֹת לְקַיֵּם. הִבֵּה נִתְחַזֵּק!

■ "שְׁלֹשָׁה שָׂאָלוּ עַל שְׁלִיחָן אֶחָד וְלֹא אָמְרוּ עֲלָיו דְּבָרֵי תוֹרָה, כְּאֵלוֹ אֶכְלוּ מִזְבָּחֵי מֵתִים" (אבות ג ד)

"נוח לו לאדם שיפיל עצמו לכבשן האש ואל ילבין פני חברו ברבים" (בבא מציעא נט ע"א)

■ "מִנֵּינִי שָׂאִין מֵרַצִּין לוֹ לְאָדָם בְּשַׁעַת כְּעֶסוֹ שֶׁנֶּאֱמַר פְּנֵי יַלְכוּ וְהִנְחֹתִי לָךְ" (ברכות ז ע"ב)

■ "כֹּל הַקּוֹבֵעַ מְקוֹם לְתַפְלָתוֹ אוֹיְבָיו נוֹפְלִים תַּחְתָּיו"

(ברכות ז ע"ב)

■ "גְּדוּל אוֹנָאֵת דְּבָרִים מְאוֹנָאֵת מְמוֹן שְׂוָה נֶאֱמַר בּוּ וְיֵרֵאת מְאֵלְקִיָּה וְזֶה לֹא נֶאֱמַר בּוּ וְיֵרֵאת מְאֵלְקִיָּה" (בבא מציעא נח, ב)

■ "גְּדוּל הוּא כְבוֹד אָב וְאִם שֶׁהֲעִדִּיפוּ הַמְּקוֹם [ה'] יוֹתֵר מִכְבוֹדוֹ" (ירושלמי קידושין) ובזהר הקדוש אמר:

■ "כֹּל מְלִין דְּעֵלְמָא לֹא תִלְיִין אֶלָּא בְּרַעוּתָא." פְּרוּשׁ: כֹּל הַדְּבָרִים שֶׁבְּעוֹלָם אֵינָם תְּלוּיִים אֶלָּא בְּרַצוֹן.

■ "כִּבְד אֶת אָבִיךָ וְאֶת אִמְךָ, כְּכֹל מִינֵי כְבוֹד, לְשִׁמְחָם בְּמַעֲשִׂים כְּשֵׁרִים [טוֹבִים] כְּמוֹ שֵׁנָא' (משלי כג) "גִּיל גִּיל אָבִי צְדִיק"

■ "אֶלְמָלֵא חֲשׂוּכָא לֹא אֲשַׁתְּמוּדַע נְהוּרָא". פְּרוּשׁ: אֵין הָאוֹר נִכָּר – אֶלָּא מִתּוֹה הַחֲשֵׁךְ!

בְּדֶרֶךְ הַחִידָה:

ענו על לפחות אחת מהשאלות הבאות:

- מהיכן למדנו את מצות 'קדוש השם'?
- כיצד קימו רשב"י ובנו 'סעדת שבת' במערה?
- מי היה חמיו של רשב"י?

שלחו לנו למייל: zaida@kerenh.org.il או לפקס 03-8004455 ומי שפתר את החידות – נפרסם את השם שלו עם הפתרון בעלון הבא.

תשובות לגליון קודם

- על מה כפרו השעיר לה' והשעיר לעזאזל?
- שעיר לה' כפר על טמאת מקדש וקדשיו של בני, ושעיר לעזאזל כפר על כל העוונות, פשעים וחקאי העם.
- מדוע אסף משה את כל קהל ישראל כש'למד את פרשת קדושים?
- כי זו פרשה חשובה ביותר, שרב גופי תורה תלויים בה.
- מאיזה פסוק בפרשתנו לומדים שפקוח נפש דוחה את מרבית אסורי התורה?
- מהפסוק: "אלה המצות אשר יעשה אתם האדם וחי בהם".

הפותרים: אביגדור ה. | מוישי ה. | רבקה ב. | מירי ל. | זיוה ק.

מעונינים להנציח את העלון הבא לזכות יקירכם?
צרו איתנו קשר במייל: zaida@kerenh.org.il

רוצים את העלון אצלכם?
שלחו בקשה לדוא"ל zaida@kerenh.org.il ונשלח אליכם!

ת.ד. 257 בני ברק או בהעברה לבנק הפועלים סניף 655 מס' ח-ן: 339991 קרן הסעה וסיוע לתלמידי החינוך העצמאי ע"ר 5-804-659-95
התרומות מוכרות לצרכי מס לפי סעיף 46 כמ"כ ניתן לתרום בקלות ובמהירות בכל עמדות "נודים פלוס" ברחבי הארץ